

BACKX, Pieter J. (Antwerpen 30 september 1833 – Antwerpen 1 april 1917).

Was leerling aan de gemeenteschool en het athe-neum van zijn geboortestad. Backx werd klerk, was actief in het vrijzinnige **flamingantisme** en spande zich in om kennis te verspreiden onder de arbeiders: in 1854 in **De Olijftak** en vanaf 1864 als secretaris van een Komitee der Volksvoordrachten. Hij was in 1865 medestichter van het weekblad **Het Vrije Woord**. In 1868 behoorde hij tot de leden van de Union libérale die het voorstel van het bestuur verwierpen om met de **Meetingpartij** te breken en terug te keren naar de **liberale partij**. Van 1870 tot 1880 was Backx directeur van de Antwerpse vismijn en daarna leidde hij een spiegel- en lijstenmakerij. Maar weldra hield hij zich als rentenier uitsluitend bezig met sociaal en politiek werk. Vanaf 1885 was hij bestuurslid van de **Nederduitsche Bond**. Hij nam het secretariaat op zich van het door die Bond gepatroneerde Bestendig Komitee van de Studentenlanddagen en van de antimilitaristische maatschappij **Niemand Gedwongen Soldaat**.

In 1885 stichtte Backx de eerste Vrede, waarvan hij voorzitter zou blijven. Die bestond uit een ziekenkas met een geneeskundige en een verplegingsdienst, een juridische dienst, een werkbeurs, een spaarkas, een bibliotheek, toneel- en zangafdelingen en een ontspanningslokaal. In 1889 telde ze 1100 leden en vanaf dan werden er Vredes gesticht in verscheidene andere Antwerpse parochies. Hij was medeoprichter van een Volksbank en van het weekblad *De Gildevlag* (1889-1890). In 1889 pleitte hij er op de Vlaamse landdag in Kortrijk voor dat de V.B. zich met het sociale vraagstuk zou inlaten.

Backx werd het boegbeeld van de **christelijke arbeidersbeweging** in Antwerpen. Van 1899 tot 1909 was hij voorzitter van het plaatselijke Verbond van Christene Vakverenigingen. Met de daensisten wist hij een goede verstandhouding te bewaren, zodat velen van hen terugkeerden naar de Nederduitsche Bond en de Meetingpartij. Van 1891 tot 1914 vertegenwoordigde hij Antwerpen in het bestuur van de **Belgische Volksbond**, de voorloper van het **Algemeen Christelijk Werk(nem)ersverbond** (ACW). Daar pleitte hij voor verzoening met de daensisten, voor Vlaamsgezindheid en **antimilitarisme** (**Daensistische Beweging**).

Hoewel hij door zijn hoge leeftijd een rem werd op de ontwikkeling van een strijdbare christelijke ar-

beidersbeweging, bleef Backx de verpersoonlijking van de versmelting van de beginnende christen-democratie met de katholieke V.B.

WERKEN: *De Antwerpsche Meeting*, 1888.

LITERATUUR: L. Wils, *De oorsprong van de kristen-democratie. Het aandeel van de Vlaams-demokratische stroming*, 1963; – L. Schokkaert, *De Nationalestraat. Geschiedenis van de christelijke arbeidersbeweging in Antwerpen en omstreken 1857-1988*, 1989.

LODE WILS